

**O'ZBEKISTONDA YANGILANISH JARAYONLARINING
O'ZIGA XOSLIGI**

Doniyorova Gulbahor Bobir qizi

Annotatsiya. Ushbu maqolada bugungi kunda mamlakatimizda amalga oshirilayotgan demokratik islohotlar, yangilanishlar hamda modernizatsiya jarayonlari jamiyat hayotining barcha jabhalarida muhim ahamiyatga molik masalalardan biri ekanligi haqida bayon qilingan.

Kalit so'zlar: Jamiyat, innovatsion jarayon, yangilanish, islohot, harakatlar strategiyasi.

Mamlakatimizda mustaqillik yillarida amalga oshirilgan keng ko'lamli islohotlar milliy davlatchilik va suverenitetni mustahkamlash, xavfsizlik va huquq-tartibotni, davlatimiz chegaralari daxlsizligini, jamiyatda qonun ustuvorligini, inson huquq va erkinliklarini, millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglik muhitini ta'minlash uchun muhim poydevor bo'ldi, xalqimizning munosib hayot kechirishi, fuqarolarimizning bunyodkorlik salohiyatini ro'yobga chiqarish uchun zarur shart-sharoitlar yaratdi.

O'zbekistonda keng ko'lamli modernizatsiya islohotlarini amalga oshirish imkoniyati davlat mustaqilligi e'lon qilinish, ijtimoiy jihatdan bozor iqtisodiyotiga yo'naltirilgan huquqiy demokratik davlat qurish va fuqarolik jamiyati asoslarini shakllantirish yo'li tanlab olinganidan keyin vujudga keldi. Aytish zarurki, xorijiy mamlakatlarning hozirgi zamon demokratik fuqarolik jamiyatiga o'tish borasidagi ijobiy tajribasidan foydalanish bilan bir vaqtda milliy o'ziga xoslikka tayanish mustaqillikning dastlabki kunlarida bo'lgani kabi, hozirda ham yurtimizda amalga ashirilayotgan modernizatsiya jarayonining muhim belgilaridan hisoblanadi.

Iqtisodiyotda ma'muriy-buyruqbozlikka asoslangan boshqaruv tizimidan mutlaqo voz kechilib, bozor islohotlari bosqichma-bosqich amalga oshirilgani va pul-kredit siyosati puxta o'ylab olib borilgani makroiqtisodiy barqarorlikni, iqtisodiyotning yuqori sur'atlar bilan o'sishini, inflatsiyani prognoz ko'rsatkichlari darajasida saqlab qolishni ta'minladi hamda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik, fermerlik harakatini rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar va qulay sharoitlar yaratilishiga xizmat qildi.

Ayni vaqtda mamlakatimiz bosib o'tgan taraqqiyot yo'lining chuqur tahlili, bugungi kunda jahon bozori kon'yunkturasi keskin o'zgarib, globallashuv sharoitida raqobat tobora kuchayib borayotgani davlatimizni yanada barqaror va jadal sur'atlar bilan rivojlantirish uchun mutlaqo yangicha yondashuv hamda tamoyillarni ishlab chiqish va ro'yobga chiqarishni taqozo etmoqda. Olib borilayotgan islohotlar samarasini yanada oshirish, davlat va jamiyatning har tomonlama va jadal rivojlanishi

uchun shart-sharoitlar yaratish, mamlakatimizni modernizatsiya qilish hamda hayotning barcha sohalarini liberallashtirish bo'yicha ustuvor yo'nalishlarni amalga oshirish maqsadida: Aholi va tadbirkorlarni o'ylantirayotgan dolzarb masalalarni har tomonlama o'rganish, amaldagi qonunchilik, huquqni qo'llash amaliyoti va ilg'or xorijiy tajribani tahlil qilish, shuningdek keng jamoatchilik muhokamasi natijasida ishlab chiqilgan hamda quyidagilarni nazarda tutadigan 2017-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi tasdiqlandi. Unga ko'ra:

davlat va jamiyat qurilishini takomillashtirishga yo'naltirilgan demokratik islohotlarni chuqurlashtirish va mamlakatni modernizatsiya qilishda parlamentning hamda siyosiy partiyalarning rolini yanada kuchaytirish, davlat boshqaruvi tizimini isloh qilish, davlat xizmatining tashkiliy-huquqiy asoslarini rivojlantirish, "Elektron hukumat" tizimini takomillashtirish, davlat xizmatlari sifati va samarasini oshirish, jamoatchilik nazorati mexanizmlarini amalda tatbiq etish, fuqarolik jamiyati institutlari hamda ommaviy axborot vositalari rolini kuchaytirish;

qonun ustuvorligini ta'minlash va sud-huquq tizimini yanada isloh qilishga yo'naltirilgan sud hokimiyatining chinakam mustaqilligini hamda fuqarolarning huquq va erkinliklarini ishonchli himoya qilish kafolatlarini mustahkamlash, ma'muriy, jinoyat, fuqarolik va xo'jalik qonunchiligini, jinoyatchilikka qarshi kurashish va huquqbuzarliklarning oldini olish tizimi samarasini oshirish, sud jarayonida tortishuv tamoyilini to'laqonli joriy etish, yuridik yordam va huquqiy xizmatlar sifatini tubdan yaxshilash;

iqtisodiyotni yanada rivojlantirish va liberallashtirishga yo'naltirilgan makroiqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash va yuqori iqtisodiy o'sish sur'atlarini saqlab qolish, milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish, qishloq xo'jaligini modernizatsiya qilish va jadal rivojlantirish, iqtisodiyotda davlat ishtirokini kamaytirish bo'yicha institutsional va tarkibiy islohotlarni davom ettirish, xususiy mulk huquqini himoya qilish va uning ustuvor mavqeini yanada kuchaytirish, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik rivojini rag'batlantirish, hududlar, tuman va shaharlarni kompleks va mutanosib holda ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiy ettirish, investitsiyaviy muhitni yaxshilash orqali mamlakatimiz iqtisodiyoti tarmoqlari va hududlariga xorijiy sarmoyalarni faol jalb etish;

ijtimoiy sohani rivojlantirishga yo'naltirilgan aholi bandligi va real daromadlarini izchil oshirib borish, ijtimoiy himoyasi va sog'lig'ini saqlash tizimini takomillashtirish, xotin-qizlarning ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirish, arzon uy-joylar barpo etish, yo'l-transport, muhandislik-kommunikatsiya va ijtimoiy infratuzilmalarni rivojlantirish hamda modernizatsiya qilish bo'yicha maqsadli dasturlarni amalga

oshirish, ta'lim, madaniyat, ilm-fan, adabiyot, san'at va sport sohalarini rivojlantirish, yoshlarga oid davlat siyosatini takomillashtirish;

xavfsizlik, millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglikni ta'minlash, chuqur o'ylangan, o'zaro manfaatli va amaliy ruhdagi tashqi siyosat yuritishga yo'naltirilgan davlatimiz mustaqilligi va suverenitetini mustahkamlash, O'zbekistonning yon-atrofida xavfsizlik, barqarorlik va ahil qo'shnicilik muhitini shakllantirish, mamlakatimizning xalqaro nufuzini mustahkamlash.

O'zbekistonning jamiyat va davlat hayotining barcha sohalarini bosqichma-bosqich modernizatsiya qilish sohasidagi tajribasi o'ziga xos va betakror bo'lib, "kuchli davlatdan kuchli fuqarolik jamiyati sari" prinsipini amalga oshirishda o'z ifodasini topmoqda.

"O'zbekistonda demokratik jamiyat" tushunchasi "O'zbek modeli" tushunchasi orqali o'zining yanada boy va konkret mazmuniga ega bo'ldi, aniqrog'i "demokratiya mamlakatimiz miqyosida nazariyadan amaliyotga yoki mavhumlikdan "O'zbek modeli"ga aylandi". Uning ijtimoiy-falsafiy tahlilida nazariya va amaliyot birligi qonuni yotadi.

O'zbekistonda demokratik jamiyatni shakllantirish g'oyasi asosida yaratilgan taraqqiyotning o'zbek modelida jahon hamjamiyati amaliy tajribasiga ham tayaniladi. Bunda mavjud ijtimoiy tartiblar va nazariy loyihalar o'rtasidagi integratsiya qonuni namoyon bo'ladi.

Taraqqiyotning o'zbek modelida shunday g'oya yotadiki, shakllanayotgan [demokratik jamiyatda](#), avvalo, siyosiy tizim va uning elementlari tubdan tadrijiy o'zgarib, takomillashib boradi. O'zbekiston fuqarolari amalga qonunchilik asosida xalq hokimiyatini boshqarishda bevosita yoki bilvosita faol ishtirok etadi va "keng xalq ommasi davlat uchun" degan shior ostida emas, balki "demokratik davlat xalq uchun xizmat qiladi" degan tamoyilning ustuvorligi asosida ijtimoiy boshqaruv amalga oshiriladi.

O'zbekistonda jamiyatni demokratlashtirish va modernizatsiyalash (yangilash)da quyidagi shart-sharoitlarni yaratish muhim vazifa sifatida belgilandi:

Birinchi, qonun ustuvorligi, fuqarolarning qonunlarga so'zsiz itoat etishi;

Ikkinchi: boy milliy-ma'naviy merosimizga tayanish;

Uchinchi, jamiyat iqtisodiy hayotini erkinlashtirish va demokratlashtirish;

To'rtinchi, kishilarning erkinligi va manfaatlarini himoya qilish;

Beshinchi, demokratik jamiyat shakllanishi jarayonida nodavlat, notijorat tashkilotlarning, jamoat birlashmalarining rolini oshirib borish;

Oltinchidan, demokratik jamiyat barpo etishda mahalla ijtimoiy institutining rolini oshirib borish;

Yettinchidan, demokratik jamiyat shakllanishi jarayonida aholini kuchli ijtimoiy himoyalash va adolat tamoyilining qaror topishi.

Ma'lumki, demokratik jamiyatga o'tish har doim ham silliq kechavermaydi. Chunki demokratik jamiyatga o'tishda siyosiy, huquqiy, ijtimoiy, iqtisodiy sohalaridagi iste'molda bo'lgan boshqaruv mexanizmlari barham topib, ularning o'rniga shakllanayotgan demokratik jamiyat fuqarolarining manfaatlari, huquqi va erkinligiga mos keladigan, ularni to'la-to'kis ta'minlay oladigan taraqqiyotning o'zbek modeliga asoslangan kuchli ijtimoiy-siyosiy mexanizmlar shakllantirib boriladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Karimov I.A. Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va yangilash, mamlakatni modernizatsiyalash va isloh etishdir. – T.: O'zbekiston, 2005.
2. Qushbashov K.B – O'zbekistonni rivojlantirish strategiyasi (o'quv uslubiy qo'llanma).
3. R.Valijonov, O.Qobulov, A.Ergashev "Menejment asoslari" Toshkent-2010
4. Zaynutdinov SH.N. va boshqalar. "Menejment asoslari". – T.: O'qituvchi,2003.
5. w.w.w. ziyonet.uz.